

Αγία Γραφή και Επικαιρότητα (Πρωτοπρ. Θωμάς Βαμβίνης)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 17 Οκτωβρίου, 2019

Δημοσιεύουμε μιά μικρή εισήγηση στην πρώτη φετινή σύναξη των ύπευθύνων Κληρικῶν τοῦ κατηχητικοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου τῆς Μητροπόλεως Ναυπάκτου & Ἁγίου Βλασίου καί τῶν λαϊκῶν κατηχητῶν, πού μᾶς ἀνατέθηκε νά παρουσιάσουμε. Ἔχει τήν μορφή ὁμιλίας, ἀπαρτίζεται ὅμως ἀπό ἐπίκαιρους σχολιασμούς αἰχμηρῶν ποιμαντικῶν προβλημάτων, πού γεννιοῦνται ἀπό τήν αἰχμαλωσία σέ πειρασμικούς λογισμούς τῆς ρέουσας κοσμικῆς ἐπικαιρότητας.

Ὅπως φανερώνει ὁ τίτλος τῆς εισήγησής μου –«Αγία Γραφή καί Ἐπικαιρότητα»– θά μιλήσουμε γιά ἕναν **πειρασμό** πού μᾶς προσβάλλει μέσα στην διαδικασία τῆς κατήχησης, γενικά μέσα στην ποιμαντική πράξη τῆς Ἐκκλησίας. Θέλουμε μέ κάθε τρόπο νά παρουσιάσουμε τήν Ἁγία Γραφή καί ὅλη τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας σάν κάτι τό ἐπίκαιρο. **Δέν εἶναι κακός ὁ σκοπός. Πολύ συχνά κακός εἶναι ὁ τρόπος . Σ' αὐτόν τόν τρόπο θά ἐπικεντρωθοῦμε. Πολύ συχνά, λοιπόν, θέλουμε νά ἐπικαιροποιήσουμε τήν Ἁγία Γραφή ἔχοντας τόν νοῦ μας αἰχμαλωτισμένο στην νοοτροπία τοῦ κόσμου καί ὄχι στην ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι ζωή ἀληθινή καί γι' αὐτό εἶναι πάντα ἐπίκαιρη.**

Θά ξεκινήσουμε ἀπό τίς σημασίες τῶν λέξεων «ἐπικαιρότητα» καί «ἐπίκαιρο». Ἀπό τό λεξικό μαθαίνουμε: Ἐπικαιρότητα εἶναι ἡ ιδιότητα τοῦ ἐπίκαιρου ἢ τό σύνολο τῶν γεγονότων πού ἀπασχολοῦν τήν συγκεκριμένη στιγμή τῆς Μέσα Μαζικῆς Ἐνημερώσεως. Ἐπίκαιρο εἶναι αὐτό πού γίνεται τήν κατάλληλη στιγμή ἢ αὐτό πού σχετίζεται μέ τό παρόν, μέ ὅ,τι συμβαίνει τώρα, μέ σύγχρονα γεγονότα ἢ, ἀκόμη, σέ σχέση μέ τόπο, εἶναι αὐτό πού ἔχει ιδιαίτερη σημασία γιά τήν ἐπίτευξη ὀρισμένου σκοποῦ. Λέμε, γιά παράδειγμα, ὅτι οἱ στρατιωτικές δυνάμεις κατέλαβαν ἐπίκαιρες θέσεις, πού σημαίνει κατέλαβαν κατάλληλες θέσεις, ὥστε νά πετύχουν τόν σκοπό τους.

Ἄν δῆ κανείς τήν Ἁγία Γραφή, μέσα ἀπό τήν πίστη καί τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, σχετιζόμενη μέ τίς παραπάνω σημασίες τοῦ ἐπίκαιρου, θά διαπιστώσῃ ὅτι πραγματικά μᾶς προσφέρει τήν κατάλληλη διδασκαλία πού **ἔχουμε ἀνάγκη γιά κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας**. Οἱ λόγοι της, γεμάτοι νόημα ζωῆς, εἶναι αὐτοί πού πρέπει νά ἔχουμε μέσα στό νοῦ μας διαρκῶς. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ πρέπει νά «ἐνοικεῖ πλουσίως» μέσα στην καρδιά μας, ὥστε αὐτός νά καθορίσῃ τήν πορεία τῆς ζωῆς μας. Δέν σχετίζεται, βέβαια, μόνον μέ τήν κάθε στιγμή τῆς παρουσίας ζωῆς μας,

άλλά είναι αυτή που μάς ανοίγει ένα φωτεινό άτελεύτητο μέλλον. Γι' αυτόποτέ δέν μπορούμε νά πούμε ότι ή Αγία Γραφή είναι κάτι παλιό, ένα κείμενο που γράφτηκε άλλη εποχή και αφορά άλλες κοινωνίες, ότι είναι, δηλαδή, κάτι τό παρωχημένο.

Γνωρίζουμε, βέβαια, ότι **τά κοινωνικά δεδομένα της εποχής που γράφηκαν τά κείμενα της Αγίας Γραφής ήταν διαφορετικά από τά σημερινά**. Γι' αυτό και υπάρχουν και κάποιες ιστορίες οι όποιες παίρνουν στοιχεία από την κοινωνία της εποχής του Χριστού ή της εποχής των Προφητών που δέν συναντούμε στις μέρες μας. **Αλλά είναι πολύ εύκολο κανείς, όταν ζή μέσα στην παράδοση της Έκκλησίας, νά μεταβαίνει από την σάρκα της λέξης ή της πρότασης, στό πνεύμα, στό νόημα και νά προσλαμβάνη την αλήθεια που μεταδίδεται μέσα από τά κείμενα της Αγίας Γραφής.**

Είπαμε προηγουμένως ότι ή επικαιροποίηση της Αγίας Γραφής είναι ένας πειρασμός. Βλέπουμε στις μέρες μας πάρα πολύ έντονα στό διαδίκτυο και σέ διάφορα άλλα μέσα νά γίνεται από πολλούς μιά προσπάθεια «έκσυγχρονισμού» της έκκλησιαστικής ζωής, μιάς επικαιροποίησης της διδασκαλίας της κι αυτό νά γίνεται μέ ποικίλους τρόπους. Συνήθως βλέπουμε ότι οι περισσότεροι μιλάνε γιά την αγάπη, χωρίς νά διακρίνουν την ιδιοτελή από την ανιδιοτελή αγάπη και χωρίς νά θυμούνται τό **«μαστίγιο της αγάπης του Θεού» που είναι, κατά τον Άββᾶ Ίσαάκ, ή κόλαση**. Θυμούνται τό «οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω», που εἶπε ὁ Χριστός στην συλληφθεῖσα γιά πορνεία γυναίκα, χωρίς νά θυμούνται την συνέχεια του λόγου Του, τό «πορεύου και από του νῦν μηκέτι ἀμάρτανε» (Ίωαν. 8, 11). Δέν θυμούνται «σκληρούς» λόγους, ὅπως τό «ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι την ἀνομίαν» (Ματθ. 7,23), που θά πῆ ὁ Χριστός σέ κάποιους ἐξωτερικά εὐλαβεῖς, οὔτε «πολυπραγμονοῦν» τόν διαχωρισμό των «προβάτων» από των «ἐρίφων» κατά την ἡμέρα της κρίσεως.

Γι' αυτόν τόν λόγο δέν θέλουν, οἱ πῖο πολλοί, την Παλαιά Διαθήκη. Ἐκεῖ βλέπουν τόν Θεό τιμωρό και ὄχι ἐλεήμονα που ἐλεεῖ τόν ἀμαρτωλό, ὅπως τόν ὑμνεῖ ὁ Δαυίδ. Μένουν στην Καινή Διαθήκη και από αυτήν κάνουν ἐπιλογές. Δέν μιλοῦν π.χ. γιά τό ὅτι «**ή βασιλεία του Θεού βιάζεται και βιασταί ἀρπάζουσιν αυτήν**», αλλά μόνον ὅτι «**ὁ Θεός αγάπη ἐστί**». **Ἔτσι κάποιον παρηγοροῦν την ἀσωτία τους**. Θυμούνται την παραβολή του ἀσώτου, στην ὁποία περιγράφεται ή μεγάλη αγάπη του Θεού Πατρός, χωρίς νά μελετοῦν άλλα μηνύματα που βγαίνουν μέσα από αυτήν την παραβολή, τά ὁποία μάλλον δέν συμφέρουν στην φιλαυτία μας.

Αυτό τό ὁποῖο είναι σημαντικό νά γνωρίζουμε, είναι ὅτι τό ἄγχος που ἔχουν πολλοί στις μέρες μας, νά επικαιροποιήσουν την ζωή της Έκκλησίας και νά την παρουσιάσουν ὅτι είναι σύγχρονη, τό γεννᾶ μέσα τους ή αἰχμαλωσία της προσοχῆς τους από την ζωή του κόσμου. Συνήθως προσπαθοῦν νά δείξουν ὅτι και ή Έκκλησία

λέει τά ίδια μέ τούς διαφωτιστές ή μέ όλους εκείνους πού μιλοῦν γιά τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, τήν ἀξιοπρέπεια καί τήν τιμή του, μέ ὅλες τίς πιθανές ιδιαιτερότητές του. **Ἔτσι ὅμως, μέ τό βλέμμα στραμμένο στήν νοοτροπία καί στίς ιδέες πού κυκλοφοροῦν στήν σημερινή κοινωνία, παραβιάζουν τά νοήματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀκυρώνουν τό σωστικό περιεχόμενό της, γιατί δέν τήν προσλαμβάνουν ἀκέραια καί μέ ἀπλότητα καρδιάς.**

Πιστεύουμε ὅτι εἶναι πολύ σημαντικό νά θυμόμαστε, ὅτι ἐμεῖς (ἂν θέλουμε νά εἶμαστε ὀνόματι καί πράγματι Ὀρθόδοξοι) **δέν ἐπιλέγουμε τμήματα ἀπό τήν Ἁγία Γραφή καί δέν τά ἐρμηνεύουμε μέ βάση τήν νοοτροπία τοῦ κόσμου, ἀλλά ἐρμηνεύουμε τόν κόσμο μέ βάση τήν Ἁγία Γραφή.**

Θά ἐπιχειρήσουμε μιά τέτοια ἐρμηνεία κλείνοντας αὐτήν τήν σύντομη εἰσήγηση.

Ὁ σημερινός κόσμος ἐρμηνεύεται πάρα πολύ καλά μέ ὀρισμένους στίχους ἀπό τόν 11ο ψαλμό τοῦ Δαυΐδ, ὁ ὁποῖος στούς δύο πρώτους στίχους λέει: «*Σῶσον με, Κύριε, ὅτι ἐκκέλοιπεν ὄσιος, ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπό τῶν υἰῶν τῶν ἀνθρώπων*».

Ἐδῶ ὁ Δαυΐδ, ἀλλά καί κάθε ἀνθρωπος ὁποιασδήποτε ἐποχῆς, πού αἰσθάνεται τί γίνεται μέσα στήν κοινωνία πού ζῆ, βγάζει αὐτήν τήν κραυγή τῆς προσευχῆς στόν Θεό: «*Σῶσον με, Κύριε, ὅτι ἐκκέλοιπεν ὄσιος*». «Ὀσιος» ἐδῶ, κατά τόν Εὐθύμιο Ζυγαβηνό, εἶναι «*ὁ τά πρὸς τόν Θεόν εὐσεβής*». Ἡ προσευχητική κραυγή λέει ὅτι αὐτοί πού εἶναι εὐσεβεῖς πρὸς τόν Θεό, πού ἔχουν ὀρθή πίστη καί ὀρθή ἀναφορά πρὸς τόν Θεό, πού ἔχουν ἀνοιχτό πεδίο πρὸς τό βάθος καί τό ὕψος τῶν προσταγμάτων καί τῶν κριμάτων τοῦ Θεοῦ, ἔχουν ἐκλείψει. Γι' αὐτό «*σῶσον με, Κύριε*».

Ὁ Ζυγαβηνός λέγει ὅτι οἱ «ὄσιοι» ἔχουν ἐκλείψει γιά δύο λόγους: Ὁ πρῶτος εἶναι γιὰτί ἕνας-ἕνας φεύγουν ἀπό αὐτόν τόν μάταιο κόσμο, ὅπως τό βλέπουμε στήν ἐποχή μας, πού εἶχαμε πολλούς καί μεγάλους ἀσκητές, οἱ ὁποῖοι ἔφυγαν ἀπό αὐτήν τήν ζωή, ἀπό αὐτόν τόν κόσμο καί ὀρισμένοι ἔχουν ἤδη ἀγιοκαταταχθῆ. Ὁ δεύτερος λόγος εἶναι γιὰτί οἱ «ὄσιοι» **διώκονται «πάρα τῶν ἀνοσίων», ὥστε νά μὴν ἐπιδροῦν καθοδηγητικά καί φωτιστικά στίς κοινωνίες τῶν ἀνθρώπων. Ὁ λόγος τους πολεμᾶται, διαβάλλεται, διαστρέφεται ὡς λόγος ἐκτός ἐποχῆς, ὡς ἀνεπίκαιρος.**

[...] Αὐτό πού λέει ὁ Δαυΐδ, «*ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπό τῶν υἰῶν τῶν ἀνθρώπων*», σημαίνει ὅτι οἱ ἀνθρωποι δέν ἀντέχουν ὀλόκληρη τήν ἀλήθεια, κάνουν ἐπιλογές, δέν παίρνουν ἀκέραιο τόν εὐαγγελικό λόγο, μιλοῦν γιά τήν ἀγάπη ἐπιφανειακά, συναισθηματικά, φίλαυτα καί δέν μιλοῦν γιά τό ὅτι ὁ Θεός εἶναι δίκαιος καί ὅτι θά ὑπάρξῃ κρίση, ὅπως καί κόλαση. **Φτιασιδώνουν τήν ἐωσφορική ὑπερηφάνειά τους καί τήν ιδιοτέλειά τους μέ ἀντιευαγγελικές θεωρίες, σάν κι αὐτές πού ἀναφέραμε προηγουμένως,**

περί τοῦ προσώπου.

Στίς μέρες μας, σάν παρένθεση νά ποῦμε, ὅτι αὐτά τὰ περί προσώπου δέν συζητιοῦνται μόνο μέσα στόν θεολογικό χῶρο, συζητιοῦνται πρωτίστως καί κυρίως στόν φιλοσοφικό καί στόν βιοηθικό χῶρο. Εἶναι πολύ σημαντικό νά ξέρουμε ὅτι στίς μέρες μας ἔχει ξεπεραστή (σέ ἀρκετούς «κοσμικούς») τό κόμπλεξ καί οἱ ἐνοχές γιά τίς ἀμβλώσεις. Τώρα μιλοῦν πλέον γιά ἀμβλώσεις μετά τήν γέννηση, δηλαδή γιά βρεφοκτονίες, στηριζόμενοι σέ φιλοσοφικές καί κοινωνιολογικές ἀπόψεις περί προσώπου. Ἰσχυρίζονται ὅτι τό ἔμβρυο δέν εἶναι πρόσωπο, οὔτε ἐπίσης τό βρέφος εἶναι πρόσωπο, διότι δέν ἐκφράζουν τήν δική τους θέληση καί δέν ἐκφράζουν ἀπαιτήσεις γιά ἀτομικά τους δικαιώματα. Δέν εἶναι πρόσωπα, γιατί τό πρόσωπο ἔχει ἀπαιτήσεις καί δικαιώματα. Καί ἐφόσον δέν εἶναι πρόσωπα, δέν ἔχουν δικαιώματα στή ζωή. Δικαίωμα ἔχει ἡ μητέρα, πού εἶναι πρόσωπο καί μπορεῖ νά ἀποφασίζη. Δηλαδή, αὐτά τὰ περί προσώπου, πού τό συνδέουν μέ τήν ἐλευθερία, τήν ἀξιοπρέπεια, τήν ἀπροϋπόθετη ἀποδοχή τῶν ἐπιλογῶν του, **φτάνουν σέ πολύ φρικτά ἀποτελέσματα στίς μέρες μας.**

Ὅποτε, τό «ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπό τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων» σημαίνει ὅτι **γίνονται τέτοιου εἴδους διαστρεβλώσεις καί ἐπιλογές, ντυμένες καί μέ θεολογικό ἔνδυμα ἀπό ὀρισμένους, οἱ ὁποῖοι προσλαμβάνουν φιλοσοφικές καί κοινωνιολογικές ἀπόψεις καί τίς ἐπεξεργάζονται ὡς θεολογικές, ἀλλοιώνοντας τήν διδασκαλία καί τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξοβελίζουν τήν εὐαγγελική ἄσκηση, τήν ἀπλότητα τῆς πίστεως, τήν καθαρότητα τοῦ ἡθους, πού ἔχει ἀνάγκη ὁ ἄνθρωπος προκειμένου νά ἀνακαινισθῇ.**

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος παρατηρεῖ ὅτι ὁ Δαυΐδ δέν λέει στόν ψαλμό του ὅτι «ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι», διότι **οἱ ἀλήθειες δέν λιγοστεύουν.** Δέν ἔχει χαθῆ ἡ ἀλήθεια. Ὑπάρχει μέσα στήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, στά μέλη της τὰ ὁποῖα ζοῦν αὐθεντικά τήν ζωή της.

Αὐτό πού ἴσως συμβαίνει εἶναι, ὅτι **οἱ ἀλήθειες ἔχουν λιγοστέψει στίς συνειδήσεις μεγάλης μερίδας τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων οἱ συνειδήσεις σταδιακά σωπαίνουν καί νεκρώνονται.** Οἱ ἀλήθειες γιά τίς ὁποῖες μιλάει ὁ Δαυΐδ δέν εἶναι κανόνες μιᾶς φιλοσοφικῆς ἀνθρώπινης ἠθικῆς, οὔτε εἶναι νόμοι τοῦ κράτους, πού μποροῦν νά ἀλλάζουν ὁποτεδήποτε. Εἶναι ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο, ὁ Ὅποιος μαζί μέ τόν Ἐαυτό Του ἀποκαλύπτει τό νόημα τοῦ κόσμου, τό νόημα τῆς ζωῆς μας, τό νόημα πού ἔχει ἡ ὑπαρξη τοῦ ἀνθρώπου μέσα στόν κόσμο.

Γιά νά κλείσουμε. Αὐτό ἦταν ἓνα παράδειγμα γιά τό πῶς ἐμεῖς ἐρμηνεύουμε τήν ζωή τοῦ κόσμου μέ βάση τόν λόγο τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Δέν **προσπαθοῦμε νά προσαρμόσουμε τήν Ἁγία Γραφή στήν νοοτροπία τοῦ κόσμου, στίς**

διάφορες αντιλήψεις, στίς διάφορες θεωρίες τών ανθρώπων τοῦ αἰῶνος τούτου, διότι μιά τέτοια ἐνέργεια διαστρεβλώνει τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ἀκυρώνει τό σωστικό ἔργο της.

Ὅποιος ἔχει ἀπόψεις, οἱ ὁποῖες εἶναι ἐπιλογή ἀπό τήν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καί ὄχι ὀλόκληρη, ἀκέραια, ἡ ἀλήθεια της, αὐτός ἀδικεῖ τόν ἑαυτό του, ἀκυρώνει τήν δική του σωτηρία καί, ἄν αὐτά πού ζῆ ὁ ἴδιος, τά διδάσκει καί στούς ἄλλους, εἶναι μιά πληγή μέσα στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας καί δέν προσφέρει καλή ὑπηρεσία.

Αὐτά τά λίγα θέλαμε νά ἀναφερθοῦν, παρουσιάζοντας τόν πειρασμό πού ἔχουμε ὡς κατηχητές καί ὡς ποιμένες μέσα στήν Ἐκκλησία, ὅταν προσπαθοῦμε νά ἐπικαιροποιήσουμε τήν Ἁγία Γραφή μέ ἕναν στρεβλό τρόπο καί ὄχι νά ἐρμηνεύσουμε τήν ἐπικαιρότητα μέ τό φῶς τοῦ λόγου τῆς Ἁγίας Γραφῆς, οὔτε νά ζήσουμε τό διαρκῶς ἐπίκαιρο πού ἔχει ἡ Ἁγία Γραφή, ὁ λόγος τῆς ὁποίας εἶναι τήν ἀνάγκη νά «ἐνοικῆ πλουσίως» μέσα στήν καρδιά μας, ὥστε νά καρποφορῆ τήν σωτηρία μας.

(Πηγή: parembasis.gr)